

KNNV

VOGELWERKGROEP BEVELANDEN

Mededeling No. 7

BROEDVOGEL-INVENTARISATIE

BOKKEGAT

1998

Door: Edward Minnaar

Inhoud:

Samenvatting

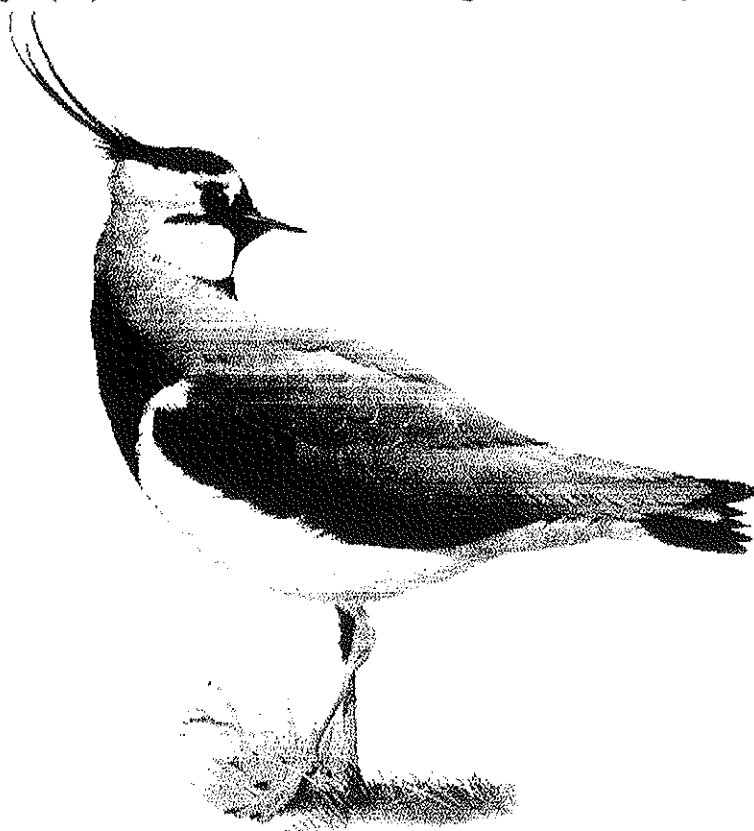
1. Inleiding	blz. 3
2. Dankwoord	blz. 3
3. Gebruikte literatuur	blz. 3
4. Werkwijze	blz. 4
5. Beschrijving van het gebied	blz. 6
6. Soortbesprekingen	blz. 8
7. Resultaten	blz. 17
8. Overige waarnemingen	blz. 18
9. Bespreking	blz. 19
10. Bijlage 1:
Samengevoegde soortkaarten broedvogels
Bokkegat 1998.	
11. Bijlage 2:
Broedende weidevogels van weilanden
Nieuw Noord-Bevelandpolder 1998.	

Samenvatting:

Het Bokkegat is een op Noord-Beveland gelegen 28 ha. groot terrein. De vegetatie van het gebied bestaat voornamelijk uit jong (± 30 jaar oud) gemengd loofbos, drassig weiland en bouwland. In dit gebied is in de periode van 14/3 tot en met 12/7 broedvogelonderzoek verricht overeenkomstig de SOVON BMP-allesoorten methode. Sinds 1997 is het gebied opgenomen als SOVON BMP-plot en er zal nog gedurende meerdere jaren broedvogelonderzoek plaatsvinden.

De resultaten van 1998 laten zien dat de in 1997 algemene broedvogelsoorten verder in aantal zijn toegenomen en dat de minder algemene soorten in aantal gelijk zijn gebleven of zijn afgenomen. Van de 51 in 1998 vastgestelde broedvogelsoorten zijn er ten opzichte van 1997

7 nieuwe soorten bijgekomen, 14 soorten zijn toegenomen, 16 gelijk gebleven, 14 afgenomen en 8 soorten zijn verdwenen. Het totaal aantal vastgestelde broedvogelterritoria is gestegen van 251 territoria in 1997 naar 276 in 1998. De grootste toename in absolute aantallen komen voor rekening van houtduif (+11), winterkoning (+9) en tuitjaf (+9). De sterkste afname werd geconstateerd bij de Kievit (-6).

Uit de resultaten kan worden opgemerkt dat de “echte” weidevogels zoals de Kievit en de tureluur het moeilijk hebben door onder andere predatie door zwarte kraaien. Een andere groep weidevogels, namelijk de eenden, deden het in de meeste gevallen beduidend beter.

De meeste broedvogels van jong loofbos zijn verder toegenomen.

De grasmus zag zijn populatie halveren van 8 naar 4 territoria wat mogelijk wordt veroorzaakt door het in het algemeen minder open karakter van de bosgebieden.

Door de verdere ontwikkeling van de bosgebieden gaan de broedvogelsoorten die dit terreintype als broedplaats kiezen een zonnige toekomst tegemoet.

Inleiding:

Met dit rapport is getracht een overzicht te vormen over de broedvogelbevolking van het Bokkegat.

Het is een verslag van de broedvogelinventarisatie van het Bokkegat in 1998. In de diverse hoofdstukken wordt op deze inventarisatie ingegaan.

In het hoofdstuk werkwijze kan men in het kort lezen hoe, wanneer en onder welke omstandigheden de broedvogelinventarisatie heeft plaatsgevonden. Onder de Beschrijving van het gebied worden de ligging en de diverse terreintypen besproken. In het hoofdstuk Soortbesprekingen komen alle in 1997 en/of 1998 als terreitoriumhouder vastgestelde vogelsoorten aan bod. Er wordt hiervan gemeld welke verspreiding de diverse soorten hadden en indien er grote aantalsveranderingen of andere opmerkelijke gebeurtenissen hebben plaatsgevonden wordt ook dit in de tekst vermeld. In Resultaten vindt men een lijst waarin alle soorten welke in het hoofdstuk Soortbesprekingen worden genoemd nog een duidelijk opgesomd. Tevens wordt hier ook het aantal vastgestelde territoria van 1997 vermeld. In het hoofdstuk Overige waarnemingen komen diverse niet als broedvogel kwalificerende soorten aan bod welke tijdens de diverse tellingen werden waargenomen. Deze waarnemingen betreffen voornamelijk trekvogels of andere in de omgeving broedende soorten. Bij de Bespreking worden van enkele soorten waarvan de aantallen sterk gestegen of juist afgenomen besproken. Ook andere opmerkelijke zaken en de ontwikkeling per terreintype komen hier aan bod. In Bijlage 1 worden van alle in 1998 als terreitoriumhouder aangetroffen broedvogelsoorten de verspreiding weergegeven middels verspreidingskaarten. Op deze kaarten worden verschillende vogelsoorten gebundeld en weergegeven met verschillende symbolen. In Bijlage 2 wordt vermeld welke aantallen weidevogelsoorten in 1998 in de even ten oosten van het Bokkegat gelegen Nieuw Noord-Bevelandpolder aanwezig waren.

Dankwoord:

Twee personen wil ik langs deze weg bedanken voor hun aandeel in de totstandkoming van dit rapport.

Ten eerste Cor Capello welke mij tijdens de meeste veldbezoeken vergezelde zodat niet alles alleen moest worden afgewerkt. Ook zijn controle op de gevonden aantallen territoria draagt tot meer zekerheid en daardoor een kwalitatief beter eindresultaat. Verder wil ik Piet de Keuning bedanken voor zijn mondelinge toestemming alle delen van het gebied ten bate van de inventarisatie te mogen betreden.

Voorts ben ik The Reader's Digest Association dankbaar voor het wederom mogen gebruiken van de illustraties uit hun veldgids "Vogels van West- en Midden-Europa".

Gebruikte literatuur:

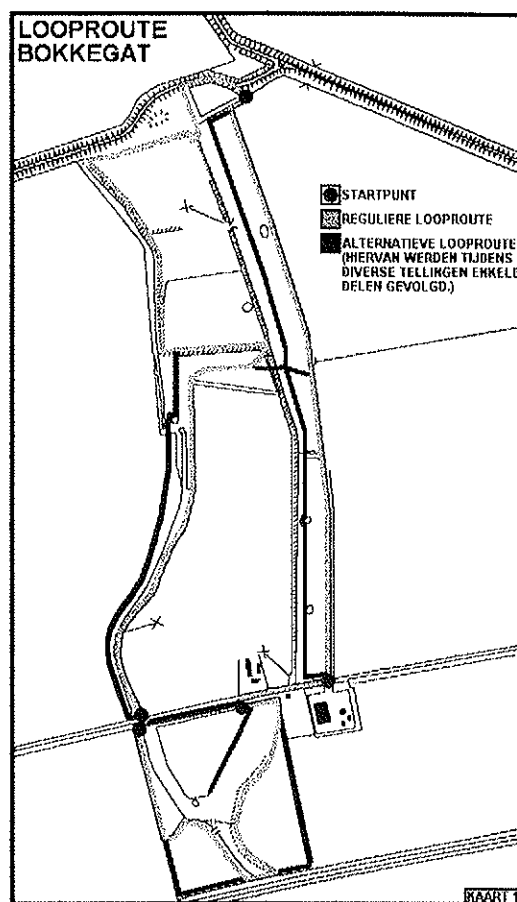
- Minnaar E., van der Vliet G., 1997, KNNV mededeling no. 1, Broedvogel-inventarisatie Bokkegat 1997.
- The Reader's Digest Association Limited, London "Birds of Britain" 1969 (Vogels van West- en Midden-Europa).

Werkwijze:

Ten opzichte van 1997 is er weinig veranderd in de manier van inventariseren. Er zijn in totaal 10 telronden waarvan 1 nachttelling overeenkomstig de SOVON BMP-allesoortenmethode afgewerkt. De tweede geplande nachttelling medio juni kon door slechte weersomstandigheden niet doorgaan. Na 2 keer uitstellen, is de tweede nachttelling afgelast. Nu volgt een beknopte uitleg over de gevolgde inventarisatiemethode.

Het inventariseren van broedvogels bestaat uit 2 onderdelen, te weten veldwerk en bureauwerk.

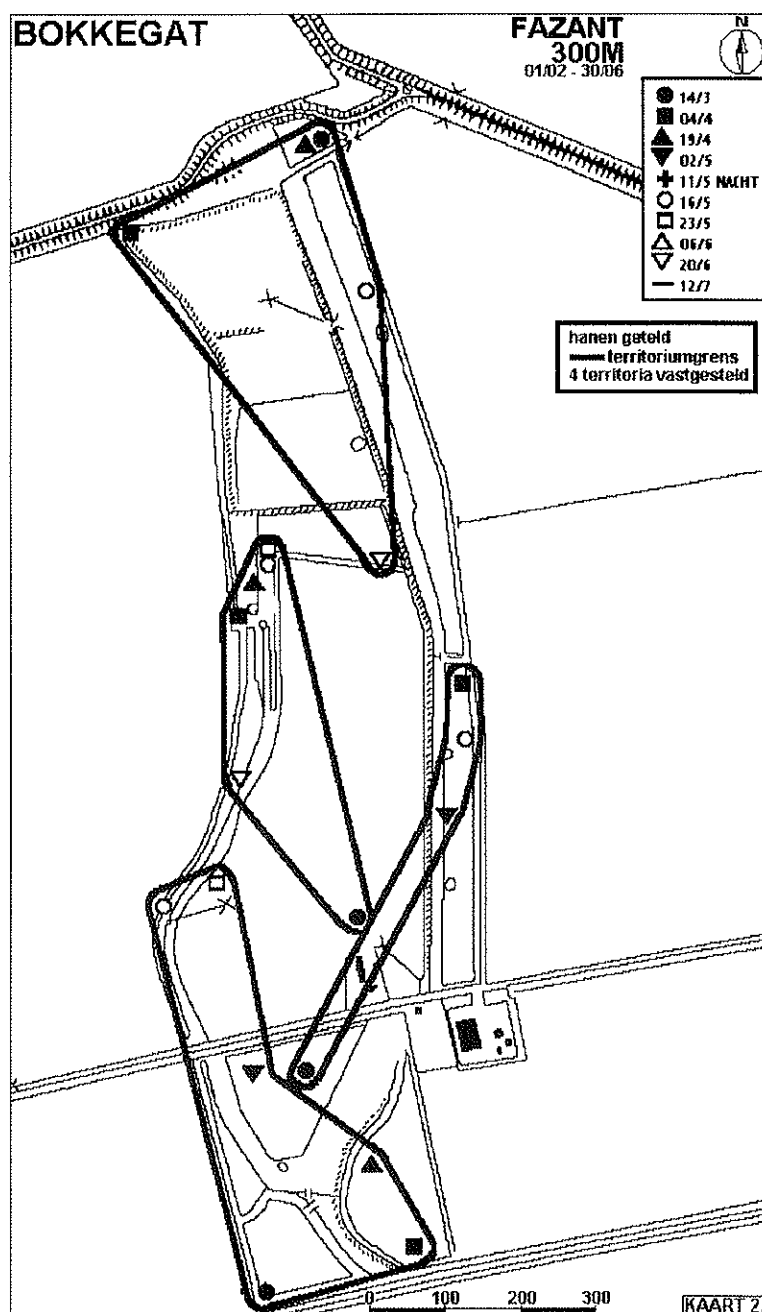
Het veldwerk is de daadwerkelijke tellingen zelf. Deze moeten om de ca. 14 dagen gedurende het broedseizoen worden afgewerkt door volgens een vast traject, waarbij startpunt en/of looprichting moeten variëren (zie kaart 1.), geldige waarnemingen te noteren.

Door gelijkmatige spreiding van telronden gedurende de broedtijd worden zowel vogelsoorten vastgesteld welke vroeg in het seizoen broeden als pas laat arriverende zomergatsten. In tabel 1 staat vermeld wanneer en onder welke omstandigheden de tellingen in 1998 hebben plaatsgevonden. De variatie in startpunt en looprichting zorgt ervoor dat op alle plaatsen zowel bij zonsopkomst als enkele uren na zonsopkomst geteld wordt en daardoor zowel vroege als uitslapende vogels ontdekt worden. Onder geldige waarnemingen worden verstaan; waarnemingen van vogels die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden variëren per soort, zo is voor de ene soort één enkele waarneming van een individu een geldige waarneming terwijl voor een andere soort slechts territorium- (b.v. zang) of nestindicerend gedrag (b.v. aanvoer van voer) tot geldige waarnemingen mogen worden gerekend. Ook de tijd van het jaar kan een rol spelen bij de geldigheid van een waarneming. Alle tijdens de inventarisatie gevonden geldige waarnemingen worden direct op een veldkaart (duidelijke overzichtskaart van het gebied) genoteerd.

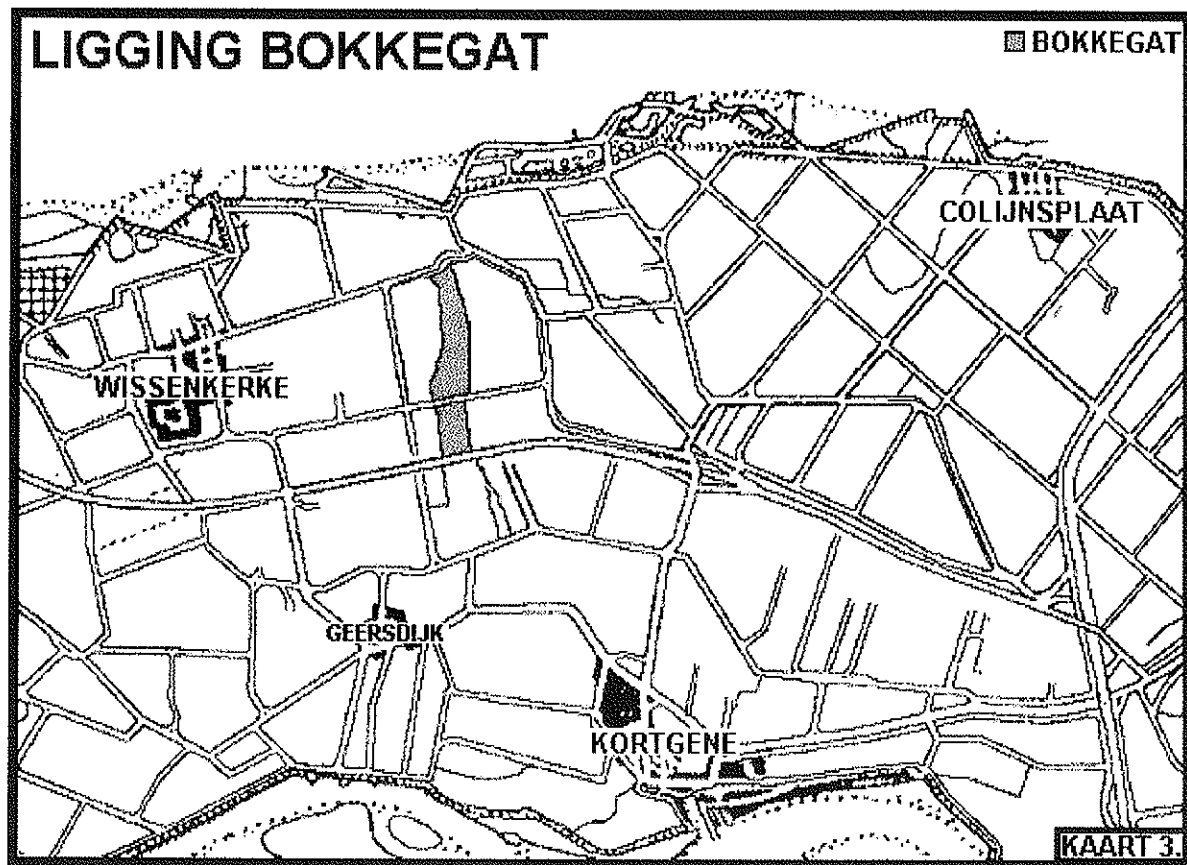
datum	aanvang	einde	weer	
14-03	07.15	09.15	zwaar bewolkt, wind zwak ZW, temp. 8°C.	
04-04	07.15	09.45	half/zwaar bewolkt, droog, winderig ZW5/6, temp. 12°C.	
19-04	06.00	08.45	mist, later zonnig, droog, windstil, temp. 12°C.	
02-05	05.50	07.30	zwaar bewolkt, droog, wind N4, temp. 13°C.	
11-05	22.05	00.10	helder, zwoel, windstil, temp. 20°C.	
16-05	05.35	07.30	zonnig, wind O3/4, temp. 19°C.	
23-05	05.00	06.55	half/zwaar bewolkt, wind zwak NW2/3, temp. 17°C.	
06-06	05.05	06.50	mist, droog, windstil, 14°C.	
20-06	04.50	06.10	zonnig, wind zwak ZO1/2, temp. 20°C.	
12-07	05.45	07.10	zwaar bewolkt, motregen, wind NW5, temp. 18°C.	tabel 1.

Het bureauwerk bestaat uit het maken van soortkaarten. Op deze kaarten worden alle gevonden geldige waarnemingen per soort op een aparte kaart ingetekend. Als alle telronden zijn afgewerkt worden de territoria gezocht. Rekening houdend met fusie-afstanden (maximale afstand van de territoriumhouder ten opzichte van het hart van zijn territorium) welke gegeven zijn in de SOVON Handleiding BMP-alle soorten en met elkaar uitsluitende waarnemingen (2 of meer gelijktijdig verrichte geldige waarnemingen) worden zo min mogelijk verschillende voorlopige territoria onderscheiden. In de SOVON Handleiding worden voor iedere soort datumgrenzen genoemd waartussen de soort tenminste 1 en soms meerdere keren waargenomen moet zijn. Ook wordt hierin het minimum aantal benodigde waarnemingen vermeld. Als een voorlopig territorium aan de eisen voldoet mag het tot een werkelijk territorium worden gerekend. Op deze wijze kan het aantal territoria van iedere afzonderlijke broedvogelsoort bepaalt worden. Een voorbeeld van een uitgewerkte soortkaart is gegeven in kaart 2. De gedetailleerde beschrijving van deze werkmethode is te vinden in "Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Project)".

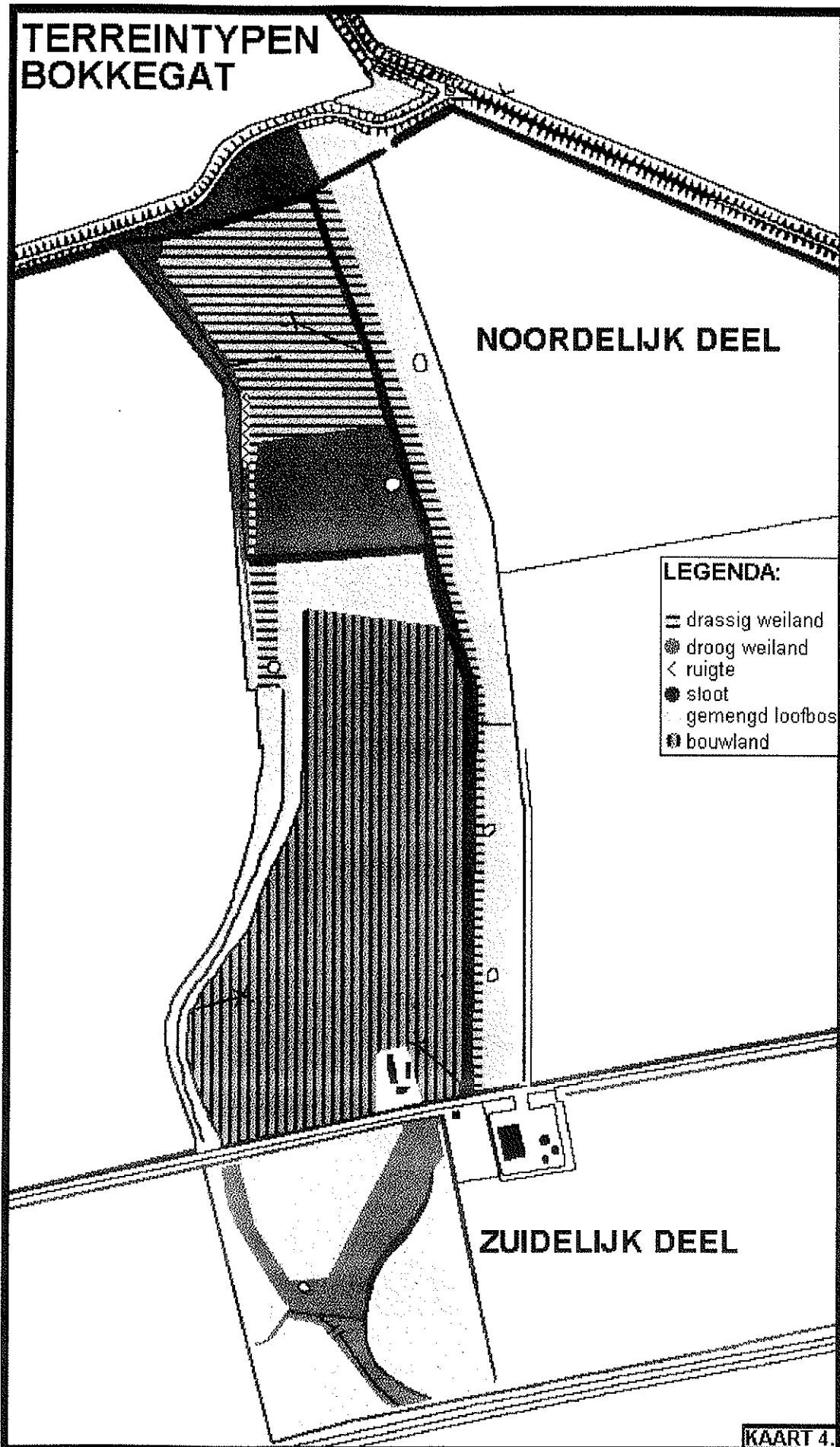

Beschrijving van het gebied:

Het Bokkegat is een 28 ha. groot op Noord-Beveland 2 km. ten oosten van Wissenkerke gelegen gebied (zie kaart 3.). Het op de meeste plaatsen vrij toegankelijke terrein is in beheer en eigendom van Staatsbosbeheer. Ten opzichte van 1997 is er weinig tot niets veranderd in de samenstelling van de vegetatie van het gebied. De belangrijkste aanwezige vegetaties bestaan uit jong (± 30 jaar oud) gemengd loofbos, drassig weiland en landbouwgrond. Het gebied wordt in oost-west richting doorsneden door een weg met aan beide zijden een boerderij. Hierdoor kan een Noordelijk deel en een Zuidelijk deel onderscheiden worden. Een schematisch overzicht van de terreintypen is te vinden op kaart 4. Een meer gedetailleerde gebiedsbeschrijving kan gevonden worden in KNNV mededeling 1, Broedvogelinventarisatie Bokkegat 1997.

TERREINTYPEN BOKKEGAT

Soortbesprekingen:

Hierna volgt een soortbespreking waarin alle in het Bokkegat vastgestelde terreteriumhoudende vogelsoorten van 1997 en/of 1998 worden behandeld. Van deze in totaal 59 vogelsoorten wordt onder andere vermeld waar en in welke aantallen ze in 1998 in het geïnventariseerde gebied voorkwamen. Het aantal terreteroria is gevonden door strikte toepassing van de in de "SOVON Handleiding Broedvogel Monitoring Project" (lit. 1) gegeven inventarisatie methode. Indien sterke aantalsveranderingen zijn geconstateerd wordt dit in de soortteksten vermeld. Naast de soortnamen wordt het in 1998 vastgestelde aantal terreteroria gegeven en tevens wordt tussen haakjes het aantal terreteroria van 1997 vermeld.

1) bergeend: 5 (2)

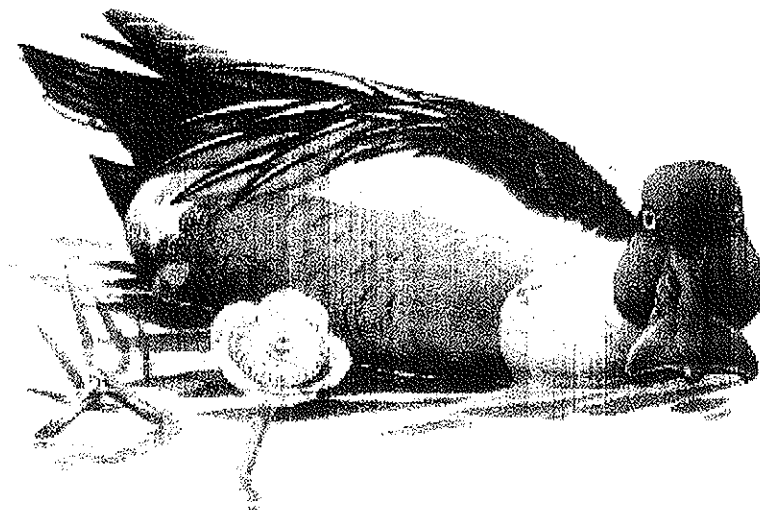
Evenals in 1997 hielden bergeenden zich op in het weiland van het Noordelijk deel. De hoogste aantallen werden geteld op 14/3, te weten 9 paar. Door toepassing van de criteria konden uiteindelijk 5 terreteroria worden vastgesteld wat meer dan een verdubbeling betekend ten opzichte van 1997.

2) wilde eend 16 (11)

Wilde eenden werden verspreid over het gehele gebied in de buurt van water in de vorm van plassen of sloten waargenomen. Net als bij de bergeend werden de maximum aantallen bereikt op 14/3: 27 paren. Met de 16 definitief vastgestelde paren is ook de wilde eend in het gebied verder toegenomen.

3) slobbeend 2 (3)

Op 14/3 toen er nog water op het weiland van het Noordelijk deel stond, werden er 5 paar slobbeenden geteld. Naarmate het waterpeil zakte en het telseizoen vorderde namen de aantallen af. Mede door de waarneming van 2 aanwezige paartjes op 23/5 konden 2 terreteroria worden vastgesteld.

4) kuifeend 5 (4)

Alle waarnemingen van de kuifeend komen net als vorig seizoen uit het Noordelijk deel. Ze hielden zich op langs de brede wat diepere sloten van het gebied. Het maximum en eindresultaat werd bereikt op 16/5; 5 paar.

In totaal werden er van de sperwer in 1998 3 waarnemingen verricht; 2 keer alarmerende exemplaren in het Zuidelijk deel en 1 keer een jagend exemplaar in het Noordelijk deel. Verder werden er vooral tijdens de eerste tellingen regelmatig plukresten van houtduiven, merels en zanglijster gevonden wat ook op de aanwezigheid van sperwers duidt. Latere tellingen leverden niets meer op. Toch kan op grond van de alarmerende vogels ,wat als terretoriumindicerend gedrag gezien mag worden, één territorium worden vastgesteld. Daadwerkelijk broeden lijkt gezien het ontbreken van latere waarnemingen echter onwaarschijnlijk.

Buizerds werden tijdens de meeste tellingen verspreid over het gebied waargenomen (maximaal 4 exemplaren op 4/4). Bij het bepalen van het aantal territoria kon geen tweede territorium worden gevonden omdat geen van de vogels uit het Zuidelijk deel territoriaal gedrag vertoonden en er daardoor niet het vereiste aantal waarnemingen kon worden behaald. Na 4/4 werden er geen buizerds meer in het Zuidelijk deel waargenomen. Aantal territoria: 1.

In 1998 zijn geen patrijzen in het Bokkegat waargenomen wat best opmerkelijk is gezien in 1997 nog 2 territoria van deze soort vastgesteld konden worden.

Dit jaar zijn tijdens de inventarisatieronden alle roepende hanen geteld, waardoor er 4 territoria konden worden vastgesteld. Deze territoria bevonden zich gelijkmatig verspreid over het terrein.

Ondanks het kleine aantal waarnemingen van het waterhoen konden toch nog 2 territoria worden vastgesteld. Beide bevonden zich in de omgeving van de brede soort van het Noordelijk deel.

Meerkoeten bevonden zich net als de waterhoentjes langs de brede sloot van het Noordelijk deel. Van de in totaal 4 vastgestelde territoria werden 3 nesten daadwerkelijk gevonden.

In totaal zijn er van de scholekster 3 territoria gevonden. Alle bevonden zich in het Noordelijk deel waarvan 2 op het weiland en 1 op het bouwland.

12) kievit 1 (7)

De kievit lijkt het voor gezien te houden in het weiland van het Bokkegat. Hoewel er in 1997 nog 7 paren konden worden ontdekt, bleef het in 1998 steken op 1 paar. Wel bevonden zich op het direct naast het Bokkegat gelegen bouwland nog 3 paren van de kievit. Mogelijk heeft de soort te leiden gehad van predatie door de zwarte kraai.

13) watersnip 1 (1)

Watersnippen werden weer regelmatig waargenomen op het drassige gedeelte van het weiland van het Noordelijk deel. Echter binnen de voor het broedvogelonderzoek belangrijke datumgrenzen werd slechts nog 1 paar watersnippen waargenomen op 16/5. Hoewel daadwerkelijk broeden niet is vastgesteld mag door de waarneming van 16/5 één territorium worden genoteerd.

14) tureluur 2 (4)

Net als de kievit, liet ook de tureluur het in 1998 afweten. Met 2 broedparen in het weidegebied van het Noordelijk deel is de stand gehalveerd ten opzichte van 1997. Ook deze soort heeft mogelijk te leiden gehad van predatie door zwarte kraaien.

15) kokmeeuw 0 (1)

Er werden dit jaar geen broedpogingen ondernomen door kokmeeuwen wat niet verwonderlijk is gezien de ongeschiktheid van het gebied. De mislukte broedpoging van 1997 is waarschijnlijk een uitzondering.

16) holenduif 4 (3)

Dit jaar werden 4 territoria ontdekt van de holenduif. Alle bevonden zich in bosgedeelten van de noordelijke helft van het Noordelijk deel.

17) houtduif 36 (25)

Dit jaar konden door middel van turven 36 paar houtduiven genoteerd worden. De territoria bevonden zich in alle beboste gedeelten van het gebied. Het verschil van de 36 paren in 1998 en de 25 paren van 1997 komt voor het grootste deel voort op de wijze van tellen; 1998 alle bezoeken turven, 1997 schatting na 2 x turven. Met 36 paren is de houtduif de algemeenste soort van het gebied.

18) zomertortel 2 (2)

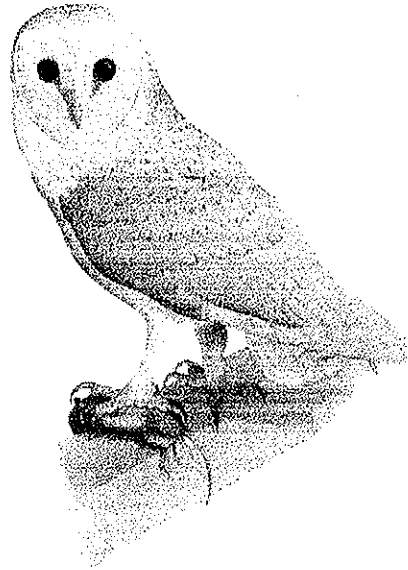
In 1998 konden twee territoria gevonden worden; 1 in het Noordelijk deel en 1 in het Zuidelijk deel. Beide territoria bevonden zich in beboste gebieden en berusten op 1 waarneming op 6/6.

19) koekoek 1 (1)

Over het gehele gebied werden waarnemingen gedaan. Toch kon er slechts 1 territorium worden vastgesteld.

20) kerkuil 0 (1)

Tijdens de nachttelling van 11/5 werd ik door de heer van 't Westeinde, eigenaar van een boerderij binnen het inventarisatiegebied, geattendeerd op een broedgeval van de kerkuil in zijn schuur. In dit nest, wat zich bevond in een nestkast, zijn door leden van de KNNV vogelwerkgroep 4 jongen geringd. Deze ten opzichte van 1997 nieuwe soort is mogelijk in 1998 gemist door het ontbreken van een nachttelling.

21) ransuil 0 (1)

Van de ransuil werden 3 waarnemingen verricht. De eerste 2 waarnemingen betreffen roepende exemplaren tijdens de nachttelling van 11/5. Mogelijk betreft het slechts 1 vogel welke zich dan tussentijds heeft verplaatst. De laatste waarneming betreft een jagend exemplaar op 23/5. Er is 1 territorium genoteerd. Ook deze nieuwe soort is mogelijk door het ontbreken van een nachttelling in 1997 gemist.

22) groene specht 1 (1)

Hoewel de groene specht in 1998 slechts 1 keer in het Zuidelijk deel van het Bokkegat waargenomen is, mag toch 1 territorium worden genoteerd. De waarneming viel tussen de datumgrenzen (2/5) en voor deze soort is voor aanname van een territorium slechts 1 waarneming vereist.

23) grote bonte specht 2 (2)

Net als in 1997 werden in 1998 2 territoria van de grote bonte specht gevonden. Er werd 1 territorium gevonden in het dwars op het midden van het Noordelijk deel gelegen bosje en 1 in het Zuidelijk deel.

24) graspieper 5 (4)

Alle waarnemingen van de graspieper werden verricht in het weiland van het Noordelijk deel. Zowel op 16/5 als 12/7 werden maxima bereikt van 5 paren wat tegelijkertijd het vastgestelde aantal territoria is.

25) gele kwikstaart 2 (2)

Slecht weinig waarnemingen van de gele kwikstaart werden verricht. Door een op 23/5 waargenomen territoriumgevecht in het weiland van het Noordelijk deel waarbij 2 paartjes betrokken waren konden er uiteindelijk 2 territoria vastgesteld worden.

26) witte kwikstaart 2 (3)

Van de witte kwikstaart werden 2 territoria ontdekt; 1 in het Noordelijk deel en 1 op de grens van het Noordelijk en Zuidelijk deel bij een van de boerderijen.

27) winterkoning 29 (20)

De winterkoning is door zijn opvallende welluidende zang in het veld gemakkelijk te lokaliseren. Door de hoge dichtheid zijn echter minder makkelijk duidelijke territoria te begrenzen. Na heel wat gepuzzel zijn 29 territoria gevonden wat aanmerkelijk hoger is dan de 20 van 1997. Deze stijging is mogelijk veroorzaakt door de gunstigere winteromstandigheden voor deze soort waardoor massale wintersterfte is uitgebleven. De winterkoning is na de houtduif de meest algemene soort van het Bokkegat.

28) heggemus 8 (11)

De heggemus was net als in 1997 door zijn wisselvallige zangactiviteit niet eenvoudig te inventariseren. In 1998 konden slechts 8 territoria ontdekt worden wat zo'n 30% minder is dan in 1997.

29) roodborst 1 (0)

Samen met eerdere waarnemingen kon door de waarneming van een zingend mannetje op 23/5 een territorium van de roodborst in het Zuidelijk deel vastgesteld worden. Dit was een voor het Bokkegat nieuwe doch verwachte soort.

30) nachtegaal 0 (1)

Hoewel er op 16/5, wat binnen de datumgrenzen ligt, een zingende nachtegaal werd waargenomen mag de soort niet als broedgeval worden gerekend. Door het verrichte aantal bezoeken hadden er minimaal 2 waarnemingen verricht moeten worden.

31) merel 11 (10)

Van de merel zijn 11 territoria verspreid over het gebied gevonden. De merel lijkt een lichte voorkeur te hebben voor het Zuidelijk deel.

32) zanglijster 6 (4)

De aan de merel verwante zanglijster had geen duidelijke voorkeur voor het Zuidelijk deel. Van de 6 in totaal gevonden territoria bevonden zich er 3 in het Zuidelijk deel en 3 in het Noordelijk deel.

33) grote lijster 2 (3)

Van de grote lijster is 1 territorium gevonden. Dit is 2 territoria minder dan in 1997. Een waarneming uit het Noordelijk deel mag niet als territorium meegeteld worden omdat de criteria gezien het aantal bezoeken minimaal 2 waarnemingen vereisen.

34) bosrietzanger 9 (7)

De eerste bosrietzanger werd waargenomen op 16/5. In 1997 werden 7 territoria gevonden voornamelijk in het Zuidelijk deel. Nu werden de vogels meer verspreid over het gebied waargenomen met in totaal 9 territoria wat zeer hoog is gezien het beperkte broedareaal.

35) braamsluiper 1 (2)

De eerste en enige waarneming van de braamsluiper werd gedaan op 2/5 wat binnen de datumgrenzen valt. Hierdoor mag voor 1998 één territorium worden genoteerd.

36) kleine karekiet 3 (1)

De eerste kleine karekiet werd waargenomen op 16/5. Samen met andere waarnemingen werden 3 territoria gevonden alle in rietstrookjes langs sloten van het Noordelijk deel.

37) spotvogel 0 (1)

In 1998 is geen enkele spotvogel waargenomen in het Bokkegat waardoor de soort van de lijst van broedvogels moet worden geschrapt. Mogelijk keert de soort in de toekomst weer terug.

38) grasmus 4 (8)

Op 16/5 werd de eerste grasmus waargenomen. In 1998 werden in de open bosgedeelten slechts 4 territoria gevonden hetgeen een halvering ten opzichte van 1997 betekent. De reden voor deze halvering is onduidelijk. Het broedbiotoop lijkt in vergelijking met 1997 zelfs verbeterd doordat er door stervende iepen meer open bosgedeelten waren.

39) tuinfluiter 19 (20)

De eerste tuinfluiter arriveerde op 2/5. Verspreid over het terrein werden 19 territoria van de tuinfluiter gevonden. Hiermee is de tuinfluiter net als in 1997 wederom één van de algemeenste soorten van het gebied.

40) zwartkop 18 (17)

Op 4/4 werd de eerste zingende zwartkop waargenomen. In totaal zijn er 18 territoria vastgesteld verspreid over alle beboste gebieden. Ook de zwartkop behoort daarmee tot één van de algemeenste soorten van het Bokkegat.

41) tjiftjaf 21 (12)

De tjiftjaf is met 21 vastgestelde territoria één van de meest algemene soorten van het Bokkegat. Waar de stijging van 12 naar 21 territoria aan te danken is, is niet geheel duidelijk de soort. Mogelijk houdt de stijging verband met het verder ontwikkelen van de bosgebieden. In alle bosgedeelten was de soort in 1998 rijk vertegenwoordigd.

42) fitis 12 (13)

De nauw aan de tiftjaf verwante fitis was met 12 territoria duidelijk minder algemeen dan de eerstgenoemde. In 1997 waren de rollen, zij het met minimale verschillen, nog omgedraaid. Alle waarnemingen van de fitis werden verricht in de meer open bosgedeelten van het Noordelijk deel.

43) grauwe vliegenvanger 2 (0)

Twee waarnemingen, 1 op 16/5 en 1 op 20/6, zorgen ervoor dat 2 territoria onderscheiden konden worden. De waarnemingen werden op ruime afstand van elkaar in open bosgedeelten van het Noordelijk deel verricht.

44) staartmees 1 (0)

Met de ene waarneming van een staartmees op 14/3 mag deze soort volgens de criteria opgenomen worden in het broedvogelbestand van het Bokkegat. Daadwerkelijk broeden is echter onzeker. Het territorium van deze voor het gebied nieuwe soort bevond zich in een met struiken dicht begroeid stuk bosgebied in de zuidelijke helft van het Noordelijk deel.

45) pimpelmees 4 (4)

Van de 7 op 15/3 waargenomen paartjes pimpelmees mogen er volgens de criteria slechts 4 worden meegerekend als territorium. Er zijn namelijk gezien het aantal bezoeken minimaal 2 waarnemingen per territorium vereist. De pimpelmees zat net als in 1997 verspreid over de bosgedeelten van het Bokkegat.

46) koolmees 6 (8)

De 6 gevonden territoria van de koolmees komen voort uit de waarneming van 6 verschillende paartjes op 4/4. Met deze 6 territoria waarvan er zich 1 bevond in de bebouwde omgeving en de rest verspreid over het bosgebied komt het aantal broedparen lager uit dan in 1997.

47) boomkruiper 1 (0)

De boomkruiper is voor het Bokkegat een nieuwe en gezien het zeldzame voorkomen op de rest van Noord-Beveland een onverwachte soort. Door de waarneming van een zingend mannetje op 14/3, wat voor deze soort binnen de datumgrenzen ligt, mag er 1 territorium genoteerd worden. Daadwerkelijk broeden is echter onzeker. Het gevonden territorium bevond zich in het meest ontwikkelde bosgedeelte van het Zuidelijk deel.

48) wielewaal 0 (1)

In 1998 zijn in het Bokkegat geen wielewalen waargenomen. Mogelijk is de soort dit jaar bij toeval gemist en worden ze in de komende jaren weer wel vastgesteld.

49) vlaamse gaai 2 (2)

Van de vlaamse gaai werden verspreid over het gebied diverse waarnemingen verricht. Er kunnen 2 territoria in de bosgebieden worden onderscheiden; 1 in het Noordelijk deel en 1 in het Zuidelijk deel.

50) ekster 2 (2)

Alle waarnemingen van de ekster komen uit het Noordelijk deel. Op 11/5 werd geconstateerd dat er met een zogenaamde eksterkooi op deze soort werd gejaagd. Navraag leverde op dat dit al enige tijd aan de gang was. Het ontbreken van waarnemingen na 2/5 van één van de 2 territoria duidt er op dat dit hierdoor voortijdig is verlaten. Toch heeft tenminste 1 paar met succes 3 jongen weten groot te brengen.

51) kauw 1 (1)

Evenals in 1997 heeft de kauw in 1998 gebroed in het bebouwde gedeelte van het Bokkegat. Er kon 1 territorium worden vastgesteld.

52) zwarte kraai 3 (5)

Van de zwarte kraai zijn in 1998 3 territoria ontdekt wat 2 minder is dan in 1997. Mogelijk speelt net als bij de ekster vervolging hierbij een rol. De nog in het Bokkegat overgebleven zwarte kraaien hebben flink huisgehouden rondom het weidegedeelte van het Noordelijk deel. Hier werden vele gepredeerde eierschalen gevonden van vooral wilde eend, fazant, kievit, tureluur en bergeend. Deze vraatzucht kan de aanleiding zijn geweest om de soort te vervolgen. Opvallend is dat hoewel er in 1997 meer exemplaren van de zwarte kraai aanwezig waren, het aantal gevonden gepredeerde eierschalen toen een stuk lager lag. De in 1998 gevonden territoria liggen verspreid over het gebied in verschillende bosgedeelten.

53) spreeuw 1 (0)

In 1997 werd nog gedacht dat er door onoplettendheid mogelijk spreeuwenesten waren gemist. Het slechts ene door een nestvondst in het Zuidelijk deel vastgestelde broedgeval van 1998, doet echter vermoeden dat er in 1997 daadwerkelijk niet gebroed werd.

54) huismus 0 (1-2)

Er zijn in 1998 geen huismussen waargenomen in het Bokkegat. Het geschatte aantal van 1-2 broedparen in 1997 is waarschijnlijk onjuist en hebben er ook toen geen huismussen gebroed.

55) ringmus 2 (2)

Net als in 1997 konden er 2 territoria worden vastgesteld. Beide bevonden zich langs de scheiding van het Noordelijk en Zuidelijk deel. Ze werden het meest gezien in de directe omgeving van de bebouwing.

56) vink 0 (2)

Er werden in 1998 geen waarnemingen van vinken binnen de datumgrenzen verricht. Hierdoor kunnen geen territoria vastgesteld worden. De mogelijkheid dat de soort terugkeert als broedvogel is aanzienlijk gezien de geschiktheid van het terrein als broed- en voedselgebied.

57) groenling 1 (2)

Van de groenling zijn er op 3 verschillende data waarnemingen verricht; 4/4, 19/4 en 20/6. Deze laatste valt binnen de datumgrenzen zodat 1 territorium kan worden vastgesteld. Het territorium bevond zich in de tuin van de aan het Zuidelijk deel en binnen het geïnventariseerde gebied liggende boerderij. De overige waarnemingen werden in het Noordelijk deel verricht.

58) putter 0 (1)

In 1998 zijn geen putters binnen de datumgrenzen waargenomen zodat er geen territorium vastgesteld konden worden. Mogelijk keert net als de vink ook deze soort weer terug.

59) kneu 3 (3)

Evenals in 1997 werden kneutjes waargenomen in en om de in het weiland van het Noordelijk deel gelegen ruigte. Het maximum van 3 paartjes werd waargenomen op 2/5. Dit is tevens het aantal vastgestelde territoria.

Resultaten:

De hier gegeven aantallen geven het aantal in 1997 en 1998 binnen het Bokkegat gevonden territoria aan. Dit houdt in dat de gevonden aantallen niet gelijk behoeven te staan aan het aantal aanwezige nesten. De aantallen zijn bepaald conform de criteria gegeven in de "SOVON Handleiding Broedvogel Monitoring Project" (lit. 1). De verspreiding over het gebied van alle in 1998 vastgestelde territoria is te vinden in bijlage 1.

Vogelsoort	aantal territoria		Vogelsoort	aantal territoria	
	1998	1997		1998	1997
bergeend	5	2	merel	11	10
wilde eend	16	11	zanglijster	6	4
slobeend	2	3	grote lijster	1	3
kuifeend	5	4	bosrietzanger	9	7
sperwer	1	1	braamsluiper	1	2
buizerd	1	1	kleine karekiet	3	1
patrijs	0	2	spotvogel	0	1
fazant	4	5	grasmus	4	8
waterhoen	2	2	tuinfluiter	19	20
meerkoet	4	4	zwartkop	18	17
scholekster	3	2	tjiftjaf	21	12
kievit	1	7	fitis	12	13
watersnip	1	1	grauwe vliegenvanger	2	0
tureluur	2	4	staartmees	1	0
kokmeeuw	0	1	pimpelmees	4	4
holenduif	4	3	koolmees	6	8
houtduif	36	25	boomkruiper	1	0
zomertortel	2	2	wielewaal	0	1
koekoek	1	1	vlaamse gaai	2	2
kerkuil	1	0	ekster	2	2
ransuil	1	0	kauw	1	1
groene specht	1	1	zwarte kraai	3	5
grote bonte specht	2	3	spreeuw	1	0
graspieper	5	4	huismus	0	1-2
gele kwikstaart	2	2	ringmus	2	2
witte kwikstaart	2	3	vink	0	2
winterkoning	29	20	groenling	1	2
heggemus	8	11	putter	0	1
roodborst	1	0	kneu	3	3
nachtegaal	0	1			

Overige waarnemingen 1998

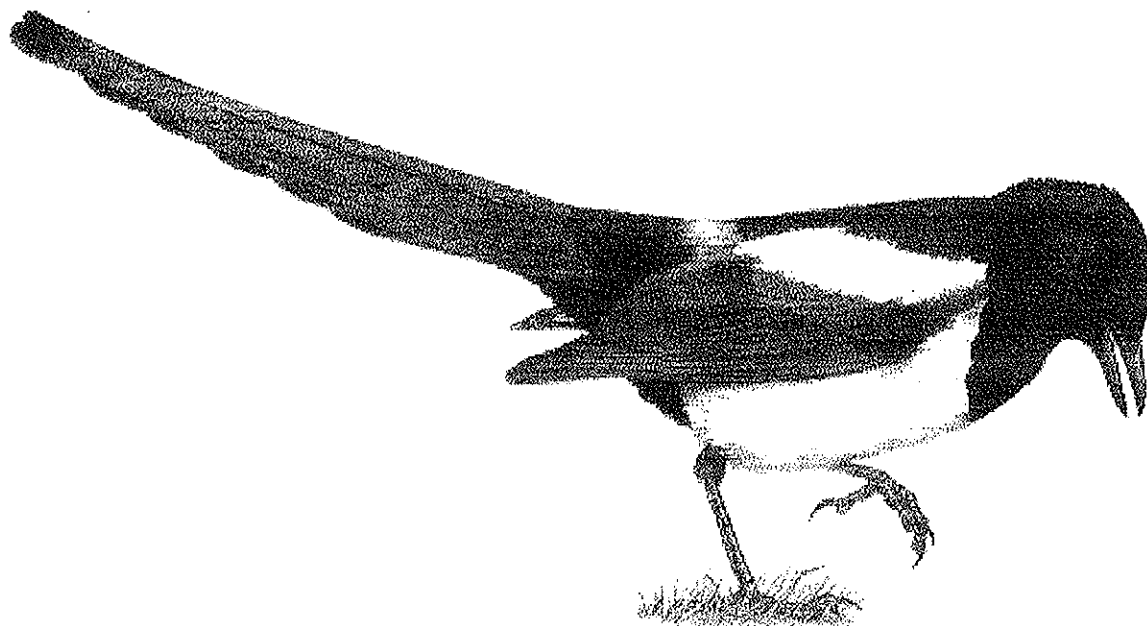
- 14/3 13 wintertalingen, 2 grutto's, 17 wulpen, 1 zingende veldleeuwerik,
2 kramsvogels.
- 4/4 2 lepelaars, 10 wintertalingen, 2 mannetjes + 1 vrouwtje bruine kiekendief,
1 zwarte ruiters, 1 witgatje, 1 zingende vink.
- 19/4 6 kemphanen, 1 groenpootruiter.
- 2/5 1 zingende putter.
- 11/5 1 overvliegende kluut, 1 overvliegende oeverloper.
- 16/5 2 lepelaars, 12 overvliegende goudplevieren, 1 groenpootruiter, 3 visdiefjes.
- 23/5 4 overvliegende lepelaars.
- 6/6 -
- 20/6 -
- 12/7 -

Bespreking:

In 1998 zijn in het Bokkegat 51 soorten broedvogels vastgesteld door middel van inventarisatie volgens de BMP-alle soorten methode. Dit is 1 soort minder dan in 1997. In 1998 zijn er ten opzichte van 1997 7 nieuwe soorten vastgesteld en 8 soorten verdwenen. Van de 44 vogelsoorten die in beide jaren zijn vastgesteld zijn er 14 toegenomen en 14 afgenomen. De overige soorten bleven in aantal gelijk. Er zijn in totaal 10 inventarisatieronden afgewerkt waarvan 1 's nachts. Een 2e geplande nachttelling is vanwege weersomstandigheden uitgevallen. De overige tellingen vonden meest onder gunstige tot vrij gunstige telomstandigheden plaats. De meest opvallende ontwikkelingen worden hierna besproken.

Het weidegebied lijkt vrij snel aan waarde in te boeten voor de "echte" weidevogels. Vooral kievit en tureluur hebben het moeilijk. De oorzaak hiervan is wellicht niet te vinden in de toestand van het weidegebied zelf maar in de ontwikkeling van de aangrenzende bossen. Deze bossen trekken steeds meer roofdieren waaronder kraaiachtigen aan. Deze roofdieren vinden in de bossen steeds vaker een schuilplaats en kunnen het weidegebied gebruiken als jachtgebied. Tijdens de tellingen is vastgesteld dat onder andere veel nesten van kievit en tureluur waren geroofd door zwarte kraaien. Dit kan worden vastgesteld door de manier waarop de eierschalen zijn opengepikt. De toekomst ziet er voor de weidevogels somber uit als er geen actie voor deze soorten ondernomen wordt. Indien een dergelijke actie echter plaats vindt, zal dit direct te merken zijn aan onder andere de vogelaantallen en soorten welke de bosgebieden als nestplaats hebben.

In de bosgebieden zijn nu nog 2 groepen vogelsoorten te onderscheiden. De ene groep prefereert jonge open bossen of struikgewas, de andere heeft meer behoefte aan verder ontwikkeld bos. De eerste groep zal gezien de verdere ontwikkeling van het bos onder druk komen te staan. Dit is nu al te merken aan de aantallen grasmussen en in een eerder stadium in het aantal fitissen. Door de rijkelijk aanwezige onderbegroeiing zullen deze soorten waarschijnlijk niet helemaal verdwijnen. Ze zullen zich aan de randen van de bosgebieden mogelijk kunnen handhaven.

De groep vogels welke de meer ontwikkelde bosgebieden als leefgebied hebben, gaan zoals het er nu voor staat een zonnige toekomst tegemoet. Ze zullen door de verdere ontwikkeling van deze gebieden steeds meer aan broedareaal winnen waardoor de aantallen en verspreiding verder kunnen toenemen. In dit terreintype zijn in 1998 dan ook 6 van de in totaal 7 nieuwe broedvogelsoorten vastgesteld. In dit terreintype zijn de sterkst gestegen vogelsoorten als houtduif, tijaftaf en winterkoning gehuisvest.

Bijlage 1:

In deze bijlage wordt de spreiding over het gebied van alle in 1998 overeenkomstig de SOVON BMP-allesoorten criteria vastgestelde territoria middels verspreidingskaarten weergegeven. De gebruikte symbolen zijn zo geplaatst dat ieder symbool het denkbeeldige middelpunt van een territorium weergeeft. Bij het bepalen van deze punten is rekening gehouden met concentraties van waarnemingen en heeft dus niet de nestlokatie te betreffen. Op de kaarten worden diverse, meestal vogelsoorten van dezelfde familie weergegeven. Hierdoor kan de verspreiding van de gegeven soorten eenvoudig worden vergeleken.

